

залежить від ступеня впливу соціально-економічних чинників та ступеня реагування на внутрішні та зовнішні екологічні виклики.

Для визначення ступеня впливу зовнішніх факторів на формування та реалізацію інноваційної політики використовуються методи SWOT-аналізу та PEST-аналізу.

На основі цього механізму розглянуто основні фактори, що впливають на формування корпоративної інноваційної політики, інструменти та показники оцінки забезпечення організаційно-економічного забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства. Тому індикатори обрані для попередження про потребу своєчасного вдосконалення економічного механізму, для оцінки інноваційного потенціалу працівників і підприємств, а також для характеристики можливостей і ресурсів, необхідних підприємствам для впровадження інновацій [3].

Отже, інноваційна діяльність супроводжується різними проблемами, такими як високі ризики та терміни окупності, вартість інновацій та витрати на інноваційні проекти тощо. Саме тому наразі стає все більш очевидною необхідність у розробці конкретних інструментів та методів державної підтримки та стимулювання впровадження інноваційних розробок підприємств. Креативність та інноваційні стратегії розвитку стали важливими в усьому світі і відіграють велику роль у міжнародній конкуренції. Інноваційні підприємства, які впроваджують креативні та інноваційні підходи, розглядають інновації як рушійну силу розвитку, що поєднує внутрішні та зовнішні ресурси та створює цінність для споживачів.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки / М. М. Шкільняк, А. Ф. Мельник, П. П. Микитюк [та ін.]. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. Вип. 2. С. 163-174.
2. Шпикуляк О.Г., Грицаєнко М.І. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія. Херсон: ОЛДПЛЮС, 2016. С. 117-138.
3. Готра В.В., Синявська Я.М. Організаційно-економічні аспекти формування інтегрованого інноваційного підприємництва в сучасних умовах. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки. 2019. № 5 (139). С. 59-66.

УДК: 338.22:005.342

ХАХУЛА Б.В., доктор філософії в галузі економіки, доцент

ХАХУЛА Л.П., канд. пед. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто питання особливостей управління інноваційними ризиками на аграрних підприємствах в умовах кризи. Встановлено, що процесі своєї діяльності підприємства стикаються з внутрішньою та зовнішньою невизначеністю, яка впливає на їх здатність досягати своїх цілей та потребує аналізу прагматика застосування ризикоорієнтованих технологій в аграрній справі, виявлення недоліків та пошук шляхів їх усунення.

Ключові слова: ризик, інноваційний ризик, управління, ідентифікація ризиків, ризикоорієнтовані технології.

B.V. Khakhula, Doctor of Philosophy in Economics, Associate Professor

L.P. Khakhula, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Bila Tserkva National Agrarian University

FEATURES OF INNOVATION RISK MANAGEMENT IN ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Abstract. The article deals with the issues of peculiarities of innovation risk management at agricultural enterprises in the conditions of crisis. It is established that in the course of their activities, enterprises face internal and external uncertainty, which affects their ability to achieve their goals and requires an analysis of the pragmatics of applying risk-oriented technologies in agriculture, identifying shortcomings and finding ways to eliminate them.

Keywords: risk, innovative risk, management, risk identification, risk-oriented technologies.

Сьогодні підприємства працюють у складному мінливому середовищі, що вимагає швидкої відповіді на сучасні виклики та зобов'язує виконувати свої функції за нестабільних умов. Внаслідок посилення геополітичних загроз й фінансової нестабільності перед країнами постала проблема розробки ефективної системи контролю, яка б забезпечувала національну безпеку та враховувала інтереси суб'єктів підприємництва щодо спрощення процедур міжнародної торгівлі. З цією метою почали реалізовувати заходи, що спрямовані на забезпечення ефективної діяльності підприємств, зокрема щодо удосконалення інструментів контролю. Світова практика свідчить про перехід до нової філософії контролю, що передбачає зведення до мінімуму втручання посадових осіб у операційну діяльність суб'єктів підприємництва. Широкого застосування набувають ризикоорієнтовані інструменти контролю, які спрямовані на виявлення потенційних випадків порушення законодавства та базуються на системі управління ризиками.

Аналіз наукових поглядів на дослідження поняття «ризик» установив, що, з одного боку, ризик виражається у можливих збитках, шкоді, втратах, небезпеці, невдачах, які можуть наставати внаслідок прийняття певних рішень, а іншого – ризик уподібнюється із ймовірною чи передбачуваною вдачею, досягненням цілі, успіхом тощо. Як узагальнене поняття ризик являє собою порушення встановленого порядку виконання нормативно регульованої діяльності. Ризикам в аграрній справі притаманна певна специфіка, що зумовлена сферою їх виникнення й певними формами вираження [1].

Систему ідентифікації й управління ризиками аграрного контролю визначають як відповідним чином упорядковану сукупність і організаційну єдність інструментів та методів управління ризиками, в основі якої покладено принцип вибірковості й достатності його форм і обсягів для забезпечення додержання аграрного законодавства [2].

Управління ризиками сьогодні є базисом сучасних методів контролю на підприємстві. Його застосування дозволяє оптимально використовувати ресурси підприємств, не знижуючи ефективності їх роботи, та водночас звільняючи законслухняних суб'єктів від надлишкових процедур, оскільки контроль на підприємстві, що ґрунтується на управлінні ризиком, концентрується на ділянках, де існує найбільший ризик.

Оцінка ризиків та управління ними важливі з огляду на те, що з'являється можливість прорахувати ймовірні втрати та застосувати певні заходи, спрямовані на зниження ймовірності виникнення несприятливого результату та мінімізацію можливих втрат. Як доводить успішна світова практика, система управління ризиками дає можливість забезпечити безперешкодний потік товарів і людей, зміцнити надійність ланцюгів поставок й знизити потенційні загрози безпеці. Причому сучасний розвиток цифрових технологій диктує напрями трансформації роботи підприємств для того, щоб вони були спроможні реагувати на новітні виклики і використовувати можливості цифрової епохи [2].

Водночас, попри окремі досягнення, дослідження, спрямовані на оцінку ефективності бізнес-клімату, засвідчують, що в Україні є низка проблем у сфері аграрного контролю та адміністрування, зокрема, в частині застосування системи управління ризиками та спрощення різних процедур. Таким чином, потребує аналізу прагматика застосування ризикоорієнтованих технологій в аграрній справі, виявлення недоліків та пошук шляхів їх усунення.

Аграрний контроль, базований на системі управління ризиками, відповідає міжнародній практиці здійснення підприємницької справи. Ризикоорієнтовані технології впроваджує переважна більшість аграрних підприємств країн світу. Україна в процесі міжнародного співробітництва приєдналась до низки міжнародних документів, що передбачають застосування методу управління ризиками. Безперечно, що розвиток цифрових інновацій та впровадження інформаційних технологій у сільськогосподарську практику є одним з ефективним інструментів оптимізації контрольних заходів із застосуванням системи управління ризиками. Тому важливим фактором розвитку ризикоорієнтованих технологій в Україні є діджиталізація підприємств. На цьому шляху досягнуто чималих успіхів і продовжується реалізація концепції електронного документообігу й надалі.

Сучасний етап впровадження системи управління ризиками в аграрній справі формує нові виклики та загрози, як-от: розгортання пандемії Covid-19, а з початку 2022 року – воєнні дії в результаті повномасштабного вторгнення РФ. Проте, аграрне виробництво України поступово виконує взяті на себе зобов'язання, зокрема й пов'язані з євроінтеграційним поступом. Передусім, це виконання положень Угоди про асоціацію з ЄС та приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту. Україна приєдналась до Конвенції й перебуває на шляху повноцінного впровадження єдиної транзитної процедури й приєднання до спільної транзитної системи (NCTS), що дозволить не лише підвищити транзитний потенціал держави, а й ефективніше протидіяти митному шахрайству під час переміщення товарів через митний кордон.

Отже, в аграрній сфері ризики супроводжують усі напрямки роботи, тому ідентифікація ризиків та управління ними є визначальною передумовою ефективної діяльності органів підприємницької діяльності. Аграрні підприємства здійснюють свою діяльність у складному середовищі, що зазнає постійних змін. Водночас перед ними стоять непрості завдання щодо сприяння розвитку зовнішньоекономічної

діяльності, забезпечення безпеки суспільства та захисту інтересів України. В процесі своєї діяльності підприємства стикаються з внутрішньою та зовнішньою невизначеністю, яка впливає на їх здатність досягати своїх цілей. У сучасному світі усі напрямки діяльності підприємств та організації пов'язані з ризиками, і аграрні підприємства не є винятком. Таким чином, ефективне управління ризиками є одним із стратегічних завдань сучасних підприємств [3].

Список використаних джерел

1. Бугрова О.О. Методологічні основи оцінки ризику при прийнятті інвестиційних рішень // Економіка України. 2010. №10. С. 29-32.
2. Денисенко М. П. Інноваційні засади в управлінні ризиками // Проблеми науки. 2011. № 10. С. 7-13.
3. Карпунцов М. В. Ризикостійкість підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2011. №3(81). С. 71-76.

УДК : 378:159.98

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук, доцент

ГАВРИК О.Ю., канд. екон. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

2serik2@ukr.net, gavrik_olecya@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ БУХГАЛТЕРА (ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ)

У статті проаналізовано взаємозв'язки економічної поведінки суб'єктів та їх психологічними настановами у рамках бухгалтерського обліку. Розглянуто поняття економічної психології та її розвиток у світі. Досліджено Кодекс бухгалтерської етики.

Ключові слова: бухгалтер, облік, особистість, економічна психологія, соціальний успіх бухгалтерів.

S.M. Khomovyi, PhD (Economics), Docent

O.Y. Havryk PhD (Economics), Docent

Bila Tserkva National Agrarian University

FORMATION OF THE ACCOUNTANT'S PERSONALITY (PSYCHOLOGICAL ASPECT)

Abstract. The article analyzes the relationships between economic behavior of subjects and their psychological instructions within the framework of accounting. The concept of economic psychology and its development in the world are considered. The Code of Accounting Ethics was studied.

Key words: accountant, accounting, personality, economic psychology, social success of accountants.

Розуміння впливу психології на бухгалтерський облік дозволяє наблизитися до розуміння природи виникнення різних напрямів у теорії і практиці бухгалтерського обліку, допомагає забезпечити нове розуміння в облікових питаннях та сприяє удосконаленню системи бухгалтерського обліку.